

ZARZYCKI K. & SZELAĞ Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. – W: K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. HEINRICH (red.), Lista roślin zagrożonych w Polsce. Wyd. 2, ss. 87–98. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.

EWA MRÓZ i BARBARA MAJCHRZAK, *Zakład Ochrony Środowiska, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, ul. Armii Krajowej 13/15, PL-42-200 Częstochowa, Polska.*

Przyjęto do druku: 15.11.2001 r.

Parietaria pensylvanica (Urticaceae) – nowy gatunek dla flory Warszawy

Z rodzaju *Parietaria* L. stwierdzono dotychczas w Polsce 3 gatunki: *P. officinalis* L. (WILCZYŃSKI 1921; SYCHOWA 1992), *P. lusitanica* L. (*leg. Helm* 1881, według SCHWARZ 1967) i *P. pensylvanica* Mühl. ex Willd. (MISIEWICZ i in. 1996; SAWILSKA & MISIEWICZ 1998). W czasie dwukrotnego, krótkiego pobytu w Warszawie w latach 1998 i 1999 stwierdzono nowy dla flory tego miasta zawleczony gatunek – *P. pensylvanica*. Pierwsze stanowisko zauważono w 1998 r. na Starym Mieście przy Zamku Królewskim, od strony Alei Solidarności, drugie – w 1999 r., przy ul. Jana Matejki nr 4.

Parietaria pensylvanica jest gatunkiem północnoamerykańskim. W Europie jako roślina zawleczona znana jest z Niemiec (JALAS & SUOMINEN 1976). Wszystkie znane do tej pory stanowiska tego gatunku w Polsce znajdują się w Bydgoszczy, gdzie stwierdzono go po raz pierwszy w 1991 r. (MISIEWICZ i in. 1996; SAWILSKA & MISIEWICZ 1998).

Przy Alei Solidarności *Parietaria pensylvanica* rosła w półcieniu pod drzewami *Thuja occidentalis*^{*}, w niewielkich skupieniach liczących po kilka egzemplarzy, na powierzchni około 10 m². Runo pod drzewami było bardzo skąpe, a miejscami praktycznie nie było go wcale. Gatunkami towarzyszącymi parietarii pensylwańskiej były: *Achillea millefolium*, *Atriplex patula*, *Capsella bursa-pastoris*, *Diplotaxis muralis*, *Festuca rubra*, *Plantago lanceolata*, *Poa annua*, *P. pratensis*, *Polygonum aviculare*, *Stellaria media* i *Taraxacum officinale*. Podczas powtórnego pobytu w tym miejscu w październiku 1999 r. stwierdzono, że populacja *P. pensylvanica* nie zmniejszyła się, lecz rośliny bardzo ucierpiały od pierwszych przymrozków.

Na ulicy Jana Matejki *Parietaria pensylvanica* rosła pod żywopłotem z *Ligustrum vulgare* otaczającym trawnik przed blokiem mieszkalnym, wzdłuż chodnika. Na odcinku długości do 40 m stwierdzono kilkadziesiąt egzemplarzy tej rośliny. Towarzystwo jej: *Acer negundo* juv., *Atriplex patula*, *Chenopodium album*, *Ch. hybridum*, *Convolvulus arvensis*, *Euphorbia peplus*, *Festuca rubra*, *Galinsoga ciliata*, *Glechoma hederacea*, *Lolium perenne*, *Malva pusilla*, *Poa annua*, *P. pratensis*, *Sambucus nigra* juv., *Solanum dulcamara*, *Stellaria media*, *Taraxacum officinale*, *Urtica dioica* i *U. urens*.

^{*} Nomenklaturę przyjęto za MIRKIEM i in. (1995)

Jeśli idzie o status tego gatunku w Warszawie, to jest on już prawdopodobnie epekofitem.

Analiza znanych stanowisk parietarii pensylwańskiej w Polsce pozwala na wyciągnięcie wniosku o udziale drobnych ptaków-ziarnojadów w rozprzestrzenianiu tego gatunku. Zdaniem białoruskich ornitologów wiele drobnych ptaków-ziarnojadów żywi się małymi nasionami i wykorzystuje gęste korony drzew jako miejsca odpoczynku i noclegów.

Znalezienie tej rośliny w Bydgoszczy i w Warszawie świadczy o postępującym rozprzestrzenianiu się jej w Europie.

Badane okazy:

Warszawa-Stare Miasto, w pobliżu Zamku Królewskiego, od strony Alei Solidarności. Cieniste miejsca w nasadzeniach *Thuja occidentalis*, kilka skupień po nie mniej niż 1 m²; kilkadziesiąt egzemplarzy w stanie owocującym. 20.09.1998, leg. D. Tretjakow, nr 6299 (MSK, MSKU).

Warszawa-Centrum, ul. J. Matejki 4, naprzeciw ambasady kanadyjskiej, pod żywopłotem *Ligustrum vulgare*, kilkadziesiąt egzemplarzy. 24.10.1999, leg. D. Tretjakow i J. Guzik (MSK, KRAM, LE, LWE, WA).

Podziękowania. Wyrażam głęboką wdzięczność mgrowi Januszowi Guzikowi z Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie za przetłumaczenie i przygotowanie do druku tego artykułu oraz Komitetowi Badań Naukowych za przyznane fundusze w ramach Polsko-Białoruskiego Programu Wykonawczego Współpracy Naukowo-Technicznej, które umożliwiły mi wykonanie badań w Polsce.

Summary. *Parietaria pensylvanica* (Urticaceae) – a new species of the flora of Warsaw. In 1998 and 1999 new species, *Parietaria pensylvanica* Mühl. ex Willd. was found in Warsaw. It is the second locality of this species in Poland. *P. pensylvanica* was growing in the city centre square, under *Thuja occidentalis* and in the hedges of *Ligustrum vulgare*. In Warsaw it is naturalized (epocophyte).

LITERATURA

- JALAS J. & SUOMINEN J. (red.) 1976. Atlas Florae Europaeae. Distribution of vascular plants in Europe. 3. *Salicaceae* to *Balanophoraceae*. ss. 128. The Committee for Mapping the Flora of Europe and Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland – a checklist. – Polish Bot. Stud. Guideb. Ser. 15: 1–303.
- MISIEWICZ J., KORCZYŃSKI M. & KRASICKA-KORCZYŃSKA E. 1996. *Parietaria pensylvanica* Mühlenb. ex Willd. – nowy potencjalny chwast w Polsce. – Zesz. Nauk. Akad. Tech.-Rol. Bydgoszcz 196, Rolnictwo 38: 239–244.
- SAWILSKA A. K. & MISIEWICZ J. 1998. New localities for *Parietaria pensylvanica* (Urticaceae) in Poland. – Fragn. Flor. Geobot. 43(2): 231–236.
- SCHWARZ Z. 1967. Badania nad florą synantropijną Gdańska i okolicy. – Acta Biol. Med. Soc. Sc. Gedan. 11: 363–494.
- SYCHOWA M. 1992. *Urticaceae*. – W: A. JASIEWICZ (red.), Flora Polski. Rośliny naczyniowe. 3. ss. 75–79. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków.
- WILCZYŃSKI T. 1921. *Urticaceae*. – W: W. SZAFER (red.), Flora polska. Rośliny naczyniowe Polski i ziem ościennych. 2. ss. 49–52. Nakładem Akademii Umiejętności, Kraków.
- DMITRIJ TRETJAKOW, *Zakład Flory i Systematyki Roślin, Instytut Botaniki Doświadczalnej im. W. F. Kuprewicza Narodowej Akademii Nauk Białorusi, ul. Akademicka 27, 220072 Mińsk, Białoruś.*

Przyjęto do druku: 17.01.2002 r.